

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1996
FORFATTER:	Henning Lasthein
TITEL:	Kolding Kommunale Billedskole.
KORT RESUME:	Billedskolens forhistorie samt historie og virke 1985-95.

Kolding kommunale Billedskole

Af Henning Lasthein

I december 1995 fejredes 10-året for tilblivelsen af Kolding kommunale Billedskole. – Eller bare Billedskolen som den bliver kaldt. Det var et jubilæum på lige fod med så mange andre – og så var det alligevel noget særligt, der blev fejret: Kolding har en billedskole. Om dennes historie skal der her knyttes nogle erindringer og oplevelser.

Gennem 1970-erne drøftede jeg ofte med min formningskollega på Kolding Seminarium, Ole Stensgaard, hvad vi lokalt kunne gøre for at sætte skub i den formningspædagogiske udvikling. Vi oprettede, som et led i disse bestræbelser »Kolding-gruppen«, der foruden os selv bestod af 10-15 tidligere formningsliniестuderende fra Kolding Seminarium. De var nu ansatte som formningslærere på byens og oplandets skoler, men da de på skolerne ofte følte sig temmelig alene med deres fag, følte de trang til at mødes med ligestillede kolleger. Vi mødtes så ca. en gang om måneden i en halv snes år og samarbejdet førte til adskillige konkrete resultater: 1) udstillinger med børnetegninger i Den geografiske Have med store billeder fra de forskellige verdensdele, 2) på biblioteket med husfacader fra Kolding, 3) på Kolding Seminarium om »noget farligt«, endda med tekst til bestående af små fri-stile skrevet af børnene og en 4) udsmykning af indkørslen til Trapholt-museet i forbindelse med dets indvielse – samt et par udstillinger mere på Akseltorv og i Slotsparken. Samarbejdet udvirkede også en studiekreds, hvor vi diskuterede form-

ningspædagogik, så der var tale om en frugtbar periode for os formningslærere.

Da så Jørgen Hinke, min seminariekollega i Kolding fra 1970 til 1973, flyttede til Fåborg og snart fik påbegyndt en billedskole for børn, koncentrerede Ole Stensgaard og jeg os om det samme i Kolding. Lærerne i »Kolding-gruppen« orienterede os løbende om arbejdet i skolen. De berettede bl. a., at børnene nød at arbejde med formning, men at de ofte skuffedes, fordi de havde for lidt tid og ofte måtte standse, lige når de var mest optaget af arbejdet. Endvidere var faciliteterne langt de fleste steder ikke gode nok, og det var svært at skaffe ophængningsplads, hvilket er meget vigtigt for ordentligt formningsarbejde. Ikke blot en udstillingsplads ved festlige lejligheder, men overhovedet i forbindelse med det daglige arbejde indenfor den væsentlige del af faget, der hedder billedaflæsning. Billeder skal hænges op for at blive set.

En ting mere omtalte lærerne som utilfredsstillende ved fagets status: Med 20-25 børn i klassen bliver det umuligt at bruge mere end et par minutter på hvert barn, og så er der ikke tid nok til at forholde sig til de billedmæssige problemer. Vi må også huske, at lærerne – foruden at skulle motivere børnene – også skal sørge for materialerne og for arbejdsro! Hver time skal helst ende med en ophængning, hvor billeder kan beses og diskuteres: Hvor er det godt, og hvor kan billedet forbedres, og endelig hvad kunne det næste ar-

bejde dreje sig om, for at eleven stadig kan være på vej.

I den periode, hvor ovennævnte udvikling foregik, kom der en dag en indbydelse til seminariet om at sende en repræsentant til Kulturelt Samråds møde på Sct. Jørgensgård. Jeg deltog på vegne af seminariet. Salen var fyldt med repræsentanter for byens kulturelle foreninger og institutioner. Efter en gennemgang af kommunens aktuelle planer og ønsker, blev der ved kaffebordet mulighed for indlæg fra salen. Jeg må her indføje, at Ole Stensgaard og jeg havde luftet ideen om en billedskole overfor seminariets rektor Leif Stenlev nogle dage i forvejen. Stenlev var den radikale stemme i byrådet, og han var med det samme med på ideen og handlede straks ved at bede lærerforeningens repræsentant, Tove Møller på Dyrehaveskolen komme og drøfte forslaget med os. Vi skulle helst have rygdækning fra lærerforeningen. Rektor Stenlev tog mig også med til et møde med Kolding Kommunes beskæftigelseskonsulent, Iver Schriver, for at undersøge mulighederne for kommunal støtte. Skoleinspektør Bo Winther besøgte jeg privat, fordi jeg mente, at han kunne give gode råd om det videre forløb, eftersom han nogle år tidligere havde været igennem den samme procedure, da han fik oprettet Musikskolen.

På Kulturelt Samråds møde bad jeg om ordet og foreslog, at vi skulle udnytte »Kolding-gruppen«s muligheder for at lave udstillinger og herigennem stimulere børnenes billedskabende evner. I denne forbindelse foreslog jeg så, at vi oprettede en kommunal billedskole. Jens Rytto fra Skolernes Kunstforening og Sven Jørn Andersen fra Trapholt støttede mit forslag. Det samme

gjorde viceskoledirektør Bruno Pedersen dengang socialdemokratisk byrådsmedlem og formand for Kulturudvalget og Tove Vemmelund, der også var medlem af Kulturudvalget. Da jeg bagefter takkede fru Vemmelund for hendes støtte, svarede hun: »Hvis jeg ikke skulle støtte min gamle lærer, hvem skulle jeg så støtte?« Hun fortalte mig, at jeg, da jeg i 1950'erne underviste på Sct. Nicolai Skole, havde haft hende i en af mine klasser. Endelig var Venstre repræsenteret ved Hanne Skov, som også havde gået på Sct. Nicolai Skole i en af mine klasser. Så et heldigt sammentræf af mange omstændigheder resulterede i et tilbud til mig om at formulere et brev til Byrådet med så udførlig en beskrivelse af økonomi og undervisningsplan som muligt i forbindelse med dannelse af en billedskole.

Sven Jørn Andersens replik fra mødet skal ikke glemmes. Han sagde: »Jeg synes det er en fin idé, som vi skal forsøge at gennemføre, fordi det ville blive til en smuk treklang i byen med Kunsthåndværkerskolen, med Trapholt Kunstmuseum og så med en billedskole for børn. Det kunne måske endda gå sådan, at billedskolen om nogle år kunne flytte fra seminariet (hvor jeg forestillede mig, vi skulle begynde undervisningen) og ud til museet«.

Når jeg nævner Kolding Seminarium som et godt tilholdssted, så skyldes det, at vore lokale forhold i 1985 var ideelle. Efter at jeg havde været ansat som formningslærer i 28 år og efter 7 ombygninger, havde seminariet indrettet fremragende lokaler til faget. Vort første formningslokale var i kantinen, hvor der hver dag skulle ryddes op før frokostpausen og så frem igen med materialerne lige efter. Det var naturligvis meget utilfredsstillende at sidde der mellem ostemadder

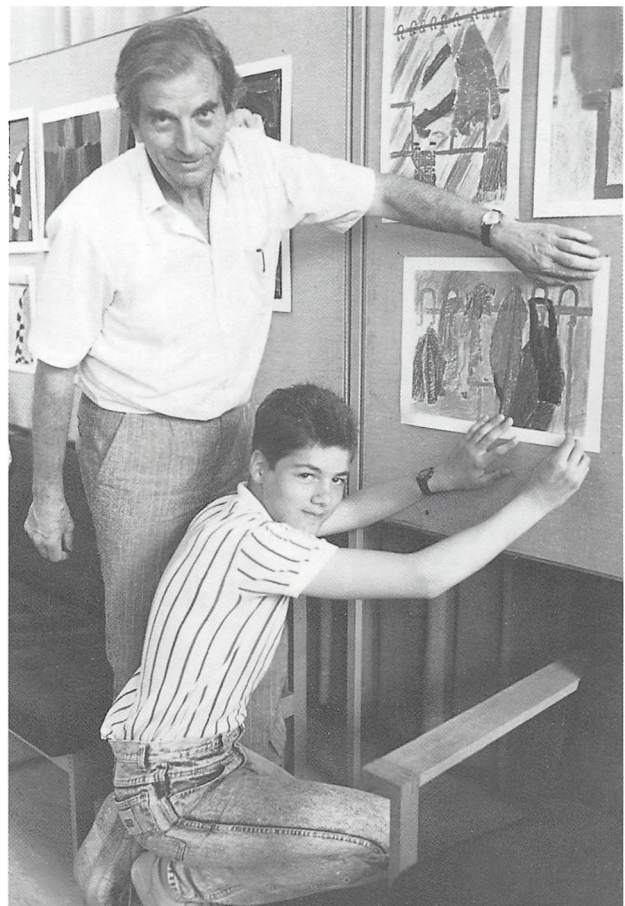
og sovseklatter, men alligevel var der et lyspunkt, nemlig det, at alt, hvad vi lavede i timerne, kunne hænges op og blive set af alle seminariets elever hver dag. Faget var – og netop det er meningen med det fag – synligt! Efter ombygningerne og talrige diskussioner var vore lokaler altså særdeles gode. De var praktiske og passende store, og også fagets bevilling var tilfredsstillende. Da søgningen af lærerstuderende efter nogle hektiske år igen var faldende, så ville der sagtens kunne blive plads på skemaet til et hold børn fra billedskolen.

Kulturelt Samråds møde i Sct. Jørgensgård sluttede med, at der blev nedsat en styringsgruppe, der kom til at bestå af rektor Leif Stenlev, museumsdirektør Sven Jørn Andersen, lærer Jens Rytto, kulturudvalgsformand Bruno Pedersen og undertegnede. Gruppen fik til opgave at forestå det fremtidige planlægningsarbejde. Mange ting faldt på plads den aften, og jeg må give min gamle mormor ret, da hun i sit 90. år engang sagde: »Hvis man skal have noget gennemført, er det altid godt at kende nogle i konsistoriet«. Hun anede ikke, hvad konsistoriet var, men havde en god del sund fornuft og en jævn og god udtryksmåde, og i denne situation kom mit lokalkendskab mig altså til gode.

Selve ansøgningen til Byrådet skal jeg ikke trætte med her, da den er aftrykt i et hefte, vi fik udgivet ved 5-års jubilæet, og desuden findes den i billedskolens arkiv. Men vi fik lov til at gå i gang.

Nogle af de væsentlige beslutninger omkring skolens start skal nævnes her:

Der var i skolen for lidt tid til billedarbejdet. Vi besluttede derfor, at der skulle undervises hver tirsdag i 4 lektioner. Som løsning på problemet

Henning Lasthein hænger billeder op sammen med Jakob fra Billedskolen, 1988. Foto: Birgitte Heiberg.

med mange børn i klasserne, besluttede vi, at der højst skulle være 15 elever på et billedhold, og de skulle have 2 undervisere.

Pladsproblemet løstes let, da vi fik lov at benytte seminariets ideelle formningslokaler.

Bedre materialer skaffedes, fordi kommunens bevilling var yderst tilfredsstillende, og fordi vi

besluttede i styringsgruppen, at hvert barn skulle betale et månedligt beløb på 60 kr. Der var forslag fremme om, at det burde være gratis for børnene, men også, at det på linie med andre fritidstilbud som musikskole, danseskole og idrætsklub ville være af betydning for forældrenes indstilling, hvis der var et kontingent at betale. Det var os nemlig magtpåliggende at tilkendegive, at

det ikke var en varmestue, vi ønskede at oprette, men et forpligtende valg til seriøst arbejde. Med blot lidt sparsommelighed og fornuftige indkøb kom vi aldrig til at mangle gode materialer.

Med hensyn til ophængningsplads var vi også godt med, da alle fire vægge i formningslokalerne var beklædt med »bløde plader«, og da seminariet rådede over en stor del »spanske vægge«,

som kunne bruges. Både i det daglige og i særdeleshed ved de to årlige udstillinger i seminariets aula – en forårs- og en efterårsudstilling – var der brug for disse vægge. Disse udstillinger strømmede forældrene til, og det var en tilbagevendende glæde at se både styringsgruppens medlemmer og repræsentanter fra byens aviser til denne udstilling. Det blev snart skik, at programmet ved disse ferniseringer lå fast, således at vi altid begyndte med en sang eller to, og at to af lærerne derefter holdt en lille tale, hvor de påpegede de kvaliteter, der havde været styrende for de opgaver, børnene var blevet stillet overfor. Hurtigt indførte vi også den tradition, at vi alle (børn og lærere) den sidste dag tog en tur til Trapholt, for dér at se de voksnes billeder og samtale om dem til glæde, oplysning og inspiration.

For et par dage siden mødte jeg en mor, som fortalte, at hendes datter, Dorthé, som var med på det første hold, stadig mindes timerne med glæde, og at det selvportræt, vi havde sat børnene til at tegne, og som hun åbenbart for sit vedkommende var godt tilfreds med, stadig hang på sin krog hjemme i stuen. Disse selvportrætter, som børnene tegnede med blyant ved hver sit spejl, optog dem, så vi holdt på med den opgave i flere uger – og billederne blev stadig bedre. Den fjerde tirsdag sagde jeg: »Nå, nu skal vi vel snart til at tegne noget andet.« »Ja«, sagde en af pigerne, »det siger min far også«, hvortil en af de andre piger sagde: »Det er nok, fordi han aldrig selv har prøvet det, og derfor ikke ved, hvor svært det er.« En sådan udtalelse og flere andre antyder, at børnene befandt sig godt på skolen, at de var glade for at gå der, og at de værdsatte at gå i dybden med arbejdet. Fordybelse er et nøgleord i billedskolen.

I løbet af de 10 år er der rundt om i landet opstået mange billedskoler, hvoraf den største er beliggende i Ryesgade i København. Af og til indkaldes der til billedskolekonference. Her mødes lærerne fra de forskellige skoler for at udveksle erfaringer og for at berette for hinanden om gennemførte ideer. Det er ofte et meget givende samvær. Samtidig ser vi selvfølgelig på børnearbejder, og det er med glæde, at vi Koldingfolk kan konstatere, at vore børns billeder med hensyn til udtryksfuldhed, grundighed og »billedkvalitet« absolut ligger i »topklasse«. En ligeså stor glæde er det at høre dygtige kolleger andre steder fra udtale sig inspireret og inspirerende om vores børns dygtighed.

1. august 1995 flyttede billedskolen fra seminariet til nyindrettede lokaler i et af de bindingsværkshuse, som hører med til Trapholt-museet, i en ramme af gammelt håndværk.

I dette miljø foregik den egentlige markering af Kolding kommunes billedskoles 10-års jubilæum. Festlighederne fandt sted i Richard Mortensen-salen med taler af museumsdirektør Svend Jørn Andersen, af formanden for byens kulturelle udvalg Margit Vestbjerg og af billedskolens daglige leder, Viggo Jensen. Der blev udtalt mange smukke ord og udtrykt glæde over at denne » byens kulturelle lille perle« blev skabt og fik lov til at vokse til glæde for byens børn og deres forældre, og at den stadig er så klart lysende, så at byens råd kan være glade og tilfredse med, at man i 1985 gik ind i arbejdet med oprettelsen af skolen.

Viggo Jensen tilføjede, at lærerne og børnene allerede havde ladet sig inspirere af de nye omgivelser til at fremstille en plakat, der er smuk, for-

tællende, velkomponeret og gennearbejdet. En milepæl efter 10 års arbejde. Jo, billedskolen er i særdeles god gænge og dens videre udvikling ligger i gode hænder med den stab af lærere, der nu arbejder der og i de velindrettede lokaler på det smukke Trapholt. Sven Jørn Andersens vision fra samrådsmødet blev altså til noget.

Fotografierne er alle fra Billedskolens første fem år, 1985-1990.